Yusuf İslam Dağdelen

تعريف العامل

العامل: هو ما أوجبَ بواسطةٍ كوْنَ أخرِ الكلمةِ على وجهٍ مخصوصٍ من الإعراب

Kelimenin sonunun, bir vasıta (muktezil irab) ile irabının özel bir şekilde olmasını gerektiren şeydir.

مقتضِي الإعراب

Muktezil İrab: Amilin kelimenin sonuna irab verirken yararlandığı vasıtadır.

في الأفعال

Fiillerde muktezil irab ismi faile olan tam benzemedir ki bu da sadece fiili muzaride vardır.

لفظًا

Hareke ve sukun bakımından aynı olmaları.

ضَارِبُ - مُدَحْرِجٌ

يَضْرِبُ - يُدَحْرِجُ

معنًى

1. Umum - husus mana ifade etmeleri

ضارب - الضارب

يضرب - سيضرب + ما يضرب

2. Hal ve istikbale delalet eden karineler olmadığında, ilk akla gelen hal manasında olmalarıdır.

كاتِبٌ -Şuanda yazar.

يكتبُ -Şuanda yazıyor.

استعملاً

1. Nekiraya sıfat olmaları

جائني رجلٌ ضارب - يضرب

Nekira Sıfat Sıfat

2. Başlarına ibtida lamı dahil olabilmesi

إن زيدًا لضاربٌ - ليضرب

في الأسماء

İsimlerde muktezil irab, failiyyet, mefuliyyet ve izafet gibi gizli bir takım manaların isimlere gelip gitmesidir ki, bu manaları meydana getiren amildir.

NOT: *Kelimeler, cümledeki bulunduğu konuma (fail, meful, izafet vb.) göre irab alırlar. Bu konumda olmasını sağlayanda amillerdir. Amiller vasıtalar ile (1) kelimelerin sonlarını (2) irablamışlardır.*

Özetle*, fiiller* ***aslı itibariyle*** *mureb (irablanabilir) değillerdir. Ancak yukarıdaki benzerlikler, fiilin mureblikte asıl olan isme,* ***mureblik (irablanabilme) noktasında*** *tabi olmasını gerektirmiştir. Yani fiilin sonunda meydana gelen irabsal değişiklikler, isme olan benzerliği sebebiyledir*